

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 19

София, 2 юли 1998 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Живко Сталев

Членове: Асен Манов

Цанко Хаджистойчев

Станислав Димитров

Неделчо Беронов

Димитър Гочев

Стефанка Стоянова

Иван Григоров

Георги Марков

Маргарита Златарева

при участието на секретар-протоколиста Енита Еникова разгледа в закрито заседание на 2 юли 1998 г. конституционно дело № 19/1998 г., докладвано от съдията Георги Марков.

Делото е образувано на 22.05.1998 г. по искане на главния прокурор за установяване противоконституционността на някои разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за данъка върху добавената стойност /ЗИДЗДДС/ - ДВ, бр.51/1997 г. и от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ЗИДЗДДС/ - ДВ, бр.111/1997 г., а именно:

- от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ДВ, бр.51/1997 г. /: § 2, т.1 в частта относно добавката в края на чл.14, т.1 от Закона за данък върху добавената

стойност /ЗДДС/: § 3, т.1, § 3, т.2 относно отмяната на чл.16, ал.3 ЗДДС, § 16, § 17, § 18 и § 19 от преходните и заключителни разпоредби.

- от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ДВ, бр.111/1997 г./: § 13, § 15, т.2, § 15, т.3 в частта, с която се създава нова ал.5 в чл.16 ЗДДС и § 52 от преходните и заключителни разпоредби.

С определение от 9.06.1998 г. искането е допуснато за разглеждане по същество. Със същото определение като заинтересувани страни по делото са конституирани Народното събрание, Министерският съвет, министърът на финансите, Българската търговско-промишлена палата, Българската стопанска камара и Съюзът за стопанска инициатива на гражданите.

В изпълнение на предоставената им възможност, писмено становище по искането са изразили Народното събрание, Министерският съвет, министърът на финансите, Българската стопанска камара и Българската търговско-промишлена палата. Допълнително становище е постъпило и от главния прокурор.

В становищата на Народното събрание, на Министерския съвет и на министъра на финансите се поддържа, че искането е неоснователно, тъй като въпросните законодателни изменения не са неконституционни. Сочи се, че е нецелесъобразно доброволното регистриране па ЗДДС, тъй като при тази възможност голям брой лица са ползвали данъчен кредит, без да начисляват съответния данък.

Българската стопанска камара и Българската търговско-промишлена палата намират искането за основателно, тъй като е

нарушен чл.19, ал.2 от основния закон и атакуваните законодателни текстове създават сериозни препятствия пред малкия и среден бизнес.

Конституционният съд, след преценка на доводите, изтъкнати в искането и становищата на заинтересуваните страни и представените по делото писмени доказателства, приема следното:

С § 2, т. 1 ЗИДЗДДС /ДВ, бр.51/1997 г./ и § 13 ЗИДЗДДС /ДВ, бр.111/1997 г./ се създава нова редакция на чл.14, т.1 ЗДДС. Според същата, по ЗДДС може да се регистрира и лицето, чийто облагаем оборот е до 75 милиона лева, но само ако за последните 12 месеца преди текущия е извършило сделки за износ, които не са освободени, на стойност повече от 50 млн. лева.

Според искателят с тази нова редакция на въпросната разпоредба се отнема правото на лицата, чийто облагаем оборот е под съответния праг на регистрацията да се регистрират по ЗДДС по свой избор, както е било преди атакуваните законодателни изменения и допълнения. Сочи се, че по този начин те нямат право на данъчен кредит по чл.24 ЗДДС, ще се окажат в положението на крайните потребители – реални платци на този косвен данък, а това ще изтласка от оборота на стоки и услуги дребните и средните производители и търговци. Оттук е нарушено и изискването на чл.19, ал.2 от Конституцията, според което законът трябва да създава и гарантира на всички граждани еднакви правни условия за стопанска дейност.

В редица свои решения Конституционният съд е приел, че от изключителната компетентност на Народното събрание е да въвежда данъци като бюджетни приходи, да определя техния размер и субектите на данъчното облагане – Р. № 12 по к.д. № 12/1994 г.; Р.№ 9 по к.д. № 2/1997 г. /. В рамките на законодателната целесъобразност и

своята данъчна политика парламентът е властен да преценява тежестта на данъците, да въвежда данъчни облекчения и утежнения, стига това да става по законодателен ред – чл.60, ал.2 от Конституцията.

Право на Народното събрание е да реши определена категория лица при определени условия да не се регистрират по Глава трета ЗДДС. С това законодателно решение не се нарушават конституционни принципи, включително и разпоредбата на чл.19, ал.2 от основния закон. Създаването на еднакви правни условия за стопанска дейност, не означава еднакъв данъчен режим за всички, които извършват стопанска дейност, сделки и услуги, предвид чл.60, ал.2 от Конституцията. В зависимост от характера и предмета на сделката и услугата, и достигането на определен размер на оборота на парични средства от съответната стопанска дейност законодателят е в правото си да определи субектите подлежащи на данъчна регистрация по ЗДДС. Дали да се приеме правото на доброволна регистрация по ЗДДС или не, е въпрос, който суверенно се решава от законодателния орган.

В случая, видно от мотивите към законопроектите за изменение и допълнение на ЗДДС, парламентът е приел, че възможността за регистрация по този закон по желание на лицата с оборот под съответния праг следва да отпадне, защото затруднява данъчната администрация и намалява ефективността от данъчните постъпления. Тази преценка е от компетентност единствено на Народното събрание.

Ето защо разпоредбите на § 2, т.1 ЗИДЗДДС /ДВ, бр.51/97 г./ и § 13 ЗИДЗДДС /ДВ, бр.111/97 г./ може да са стопански целесъобразни или не, но не са противоконституционни.

На същото основание не са противоконституционни и останалите атакувани разпоредби, за които главният прокурор поддържа, че са

пряко свързани с посочените две и това ги прави противоречащи на Конституцията.

По изложените съображения и на основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България Конституционният съд

Р Е Ш И :

Отхвърля искането на главния прокурор за установяване на противоконституционността на следните разпоредби:

- от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ДВ, бр.51/1997 г. /: § 2, т.1 в частта относно добавката в края на чл.14, т.1 от Закона за данък върху добавената стойност: § 3, т.1, § 3, т.2 относно отмяната на чл.16, ал.3 от Закона за данък върху добавената стойност, § 16, § 17, § 18 и § 19 от преходните и заключителни разпоредби.

- от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ДВ, бр.111/1997 г./: § 13, § 15, т.2, § 15, т.3 в частта, с която се създава нова ал.5 в чл.16 от Закона за данък върху добавената стойност и § 52 от преходните и заключителни разпоредби.

Председател:
Живко Сталев

Членове: Асен Манов Стефанка Стоянова

Цанко Хаджистойчев

Иван Григоров

Станислав Димитров

Георги Марков

Неделчо Беронов

Маргарита Златарева

Димитър Гочев